

SLOVENSKI NAROD.

Janja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Državnozbornske volitve.

Volilni shod na Viču, ali kako so se našli bratci.

Nekateri volilci narodno-napredne stranke so sklicali na minulo soboto večer volilni shod za občino Vič Glinca, ter so povabili na shod kandidata za kmetijske občine ljubljanske okolice g. Lenarčiča in kandidata za V. kurijo g. Jelenc. Udeležil se ga je le g. Jelenc, g. Lenarčič ni utegnil priti zaradi nujnih poslov. Na shod so pripeljale znane nepovabljenke korifeje ljubljanske Gostinčar-Mojškerc Štefek svojo gardo, 11 mož na številu. Tej bojeviti četi so prihiteli na pomoč socialni demokrati v večjem številu. Sklicatelj pozdravi zborovalce ter predlaga za predsedništvo može nar. napredne stranke. Temu se upro socialni demokrati ter predlagajo za predsednika in njegovega namestnika moža iz svoje srede, da si pa zagotove pomoč krščanskih socialistov, predlagajo Štefeta za zapisnikarja. Po dolgotrajnem ugovarjanju je prišlo do glasovanja. Za predlog je glasovalo 22 socialnih demokratov in 14 krščanskih socialistov, volilci napredno-narodne stranke so ostali v manjšini s 30 glasovi. Burni klici: Bratci, ali ste se našli? Glejte, kako se poljubljajo danes! Socialni demokrati, ali so to vaša načela?! Ali tako rešujete slovenski narod iz duhovske sužnosti? Lepa družba to! Fej! Zdaj ste pokazali, kaj ste! Izdali ste svoj program! Bog vam blagoslovi zvezo s krščanskimi socialisti! Hrup je trajal nekaj minut. Ko pomiri predsednik duhove, oglasi se k besedi kandidat Jelenc ter razvije v kratkem govoru svoj program, ki so ga njegovi somišljeniki živahno odobraval, nasprotniki pa nič ugovarjali. O govorih, ki so sledili, je težko pisati, ker so bili vse prej nego resni in stvarni. Bilo pa jih je kot pri kaki veliki debati v angleški zbornici. Vstajali so govorniki po vrsti, zdaj se vzdigne socialni demokrat, zdaj krščanski socialist. Ta je vzel na piko „Slovenski Narod“, drugi dr. Tavčarja, tretji se je obdržnil ob župana Hribarja in občinski zastop, četrtemu ni bila všeč zveza z veleposestniki, kar po mnenju internacionalnih socialnih demokratov in njihovih najnovejših zaveznikov škoduje obmejnemu Slovincem — to jih pa ni motilo,

da so ti vražji liberalci klicali „Fremdes Gebiet“ — peti je govoril o vsem, kar je sploh vedel, znal in bral, pa slabo razumel; ko je še povedal, da je šele 19 let star, pa že dvakrat izpremenil svoje politično prepričanje, se je vsedel. Ta mladenič še obeta mnogo! Seve, da je bil tudi ponižen: pritrjevanje, odobravanje in ploskanje si je že naprej prepovedal. Junak večeru je bil Štefek. Kaj vam ta Štefetov fant vse ve, to je že kaj kolosalnega! Najtežje probleme, razne teorije ima kar v mazinou. Ustanovljenje deželne zavarovalnice, deželnega kulturnega sveta in drugih gospodarskih naprav, je njemu igrača. Gotovo mu je vsaj za ta večer dr. Šusteršič posodil svojega sv. duha. „Slovenski Narod“ kar prepisuje: vsega je hotel citirati. Proti kandidatu Jelencu je bil obojen, da so ga morali celo somišljeniki socialni demokrati rahlo svariti. Škoda, da je bil tudi naiven, s tem si je podrl popolen uspeh. Mislil je menda, da mu bo g. Jelenc odgovarjal na neka vprašanja, pa se je motil. Glejte, je zaklical: „Še meni ne odgovori, kako bo odgovarjal kot poslanec ministru“. Gostinčar je pa že govoril kot Demostenes. O čem, pa res ne vem povedati; prijel je tu nekaj, tam nekaj; utis je bil nepopisljiv. Vem tudi to, da je na koncu svojega fulminantnega govora predlagal, da naj se odkloni kandidatura g. Jelenc — seve, da bo zdaj g. Jelenc umaknil takoj svojo kandidato. — Vsakdo bi mislil, da se bo zdaj glasovalo za drugega kandidata, pa se ni. So že vedeli, zakaj ne. Bote pa pozneje, ko se predčerašnjim zasnovana zveza malo utrdi. Programu kandidata Jelenc ni mogel nihče ugovarjati, izjavili so se celo nekateri, da se strinjajo z njim v nekaterih točkah. Samo jeden glas smo čuli, da je kandidat Jelenc kapitalist — o jej — ki ne more zastopati delavstva. Ali stalni refren vsem tistim govorom, ki so se pečali s programom, je bil: kandidat Jelenc vendar ne bo mogel zastopati svojega programa, ker ga kandidira narodno-napredna stranka, ki ne prizna tega programa. Iznenadilo jih je in sapo zaprlo, ker se je g. Jelenc izrekel za splošno, jednako, tajno in direktno volilno pravo. To so rasli! Malo ne, da niso zahtevali, da naj prekličje svojo izjavo. To res ni lepo, a jim je izvil iz rok tako agi-

tacijsko sredstvo. Štefek je bil precej zopet tu z argumentom, rekoč: „Ko nam kandidat da tako volilno pravo za občinski svet ljubljanski, potem mu bomo verjeli“. Tako se mora govoriti! Na moško besedo ti ljudje ne dajo nič, ker merijo čravelj po sebi. Klicalo je vse navskriž, da je napredno-narodna stranka nasprotnici splošni, jednaki, tajni in direktni volilni pravici. G. Jelenc jih je poučil, da to ni res. Povedal jim je, da je bila v deželnem zboru kranjskem ravno napredno-narodna stranka za označeno preosnovo, pa jo je preprečila klerikalna stranka; šele pri drugem zasedanju so jo priisilili volilci, da ji je pritrdila s kislim obrazom. Napredno-narodni volilci so se naveličali brezsmiselnih govorov, zapustili shod in pustili zaveznike med seboj.

Iz Mirne peči pri Novem mestu, 4. t. m.

Vreme je tako, da bi količkaj usmiljen človek še psa ne podil izpod strehe, naši klerikalci pa vlačijo v tem vremenu ubozega Pfeiferja brez usmiljenja od fare do fare. Pfeifer je že star mož in rahlega zdravja. Bil je že dolgo naš poslanec, poznamo ga osebno in poznamo tudi njegove govore. Vedno goni isto revno lajno. Zakaj ne ostane starček rajše doma, kjer ima dobro posteljo, zakurjeno peč, dobro vino in jed, kakor si jo želi? Naj tam čaka dneva volitve. Saj so se duhovniki vpregli v njegov voz, saj že šest tednov pihajo volilcem na dušo. Če imajo duhovniki res toliko vpliva pri kmetiskem ljudstvu, je naravnost brezvestno, da Pfeiferja v takem vremenu vlačijo od fare do fare, saj jim lahko še pred volitvijo umrje.

Pred nekaj tedni je imel Pfeifer shod v Toplicah, te dni pa zopet. Volilci so videli starega Pfeiferja v zimski suknji in ga slišali mlo beračiti, naj ga zopet volijo... Sreča, da Pfeifer ni slišal, kaj so kmetje o njem govorili.

Danes je imel Pfeifer pri nas shod, oziroma misijon. Prosé je vpraševal, če ga hočemo še za poslanca. Popoldne bo imel po cerkvenem opravilu misijon v Pričini. Tudi tam se je, kakor govore kmetje, župnik zanj vpregel... Za Pfeiferja so pač nastali hudi časi.

Res je, da volilci Pfeiferja več ne marajo, saj je popoln invalid, in res je, da smo si kmetje že izbrali mlajšega, sposobnejšega, neodvisnega kandidata, ali vzlic temu ni treba teh smrtnonevarnih voženj g. Pfeiferja, kajti s temi misijoni ne pridobi ne jednega glasu več. Dajte mu miru, ne vlačite ga v tem vremenu, ki je zanj nevarno, okrog po kmetih. Mi, osebni prijatelji njegovi, Vas prosimo. Pfeifer ni trdna kmetijska grča, nego rahel mesten človek. Saj Vam ni storil nič hudega, da ga tako trpinčite. Le sovražnik ga zamore tako izpostavljati vremenskim neugodam. Pomislite vendar, kako star je mož in kako slaboten. Če Vam umrje, bodo ljudje rekli, da ste ga vi, duhovniki, umorili.

Iz Krškega, 2. novembra.

„Slovenec“ jo je zopet jedenkrat pogodil! — Kandidatura Globočnikova mu nikakor ne prija, in to zategadelj, ker je baje slovenskemu svetu premalo znan; drugače pa ima tudi grozne napake na sebi, ki ga nikakor ne priporočajo za kandidata: v upravnštvu „Slovenčevem“ je docela neznan; on čita „Slovenski Narod“ in „Neue Freie Presse“; s „Slovincem“ in njegovo dušno hrano pa se neče baviti; tudi — po njegovi trditvi — doma nemško govori! — Kar se mora pa vsakemu razsodnemu človeku umljivo zdeti, če pomisli, da je njegova žena nemška Dunajčanka. Uzorni „Slovenčev“ dr. Schweitzer govori doma tudi le nemško, ker ima Nemko za ženo. Sicer jo pa tudi gospod Viljem prav radi nemško udarijo, če tudi so v veliki milosti pri „Slovincu“. Druga napaka je tudi, da se ni hotel dati voliti za župana Kostanjeviškega, in zato „Slovenec“ v svoji neumljivi logiki sodi, da radi tega ni sposoben za poslanca!

Popolnoma pa pritrdimo „Slovenčevu“ izvajanju, da bode kmetom med poslancem Pfeiferjem in med veleposestnikom Globočnikom lahko izbirati. S trtno ušjo se danes nikomur več ne imponuje, še manj pa volilcem.

Če bi bil „Slovenec“ količkaj odkritosrčen, gotovo bi tudi dal on Pfeiferju dober svet, naj gre v zaslužni pokoj.

LISTEK.

Cyclamen.

Janka Kersnika zbrani spisi. Zvezek I. Sešitek I. Izdal in založil Lav. Schwentner.

Precej dolga doba je minila, odkar je začel izhajati v „Ljubljanskem Zvonu“ Kersnikov Cyclamen.

Kako smo ga dijaki požirali, to bi mi lahko potrdili vsi moji tedanji sovrstniki. Na vsako „Zvonovo“ številko smo čakali nestrpno in v drugi polovici meseca smo šteli dneve, kdaj da že dojde. Prav dobro se še spominjam, kako sem hitel ob takih prilikah v kak samotni kot, stisnil glavo med roke ter hitel od vrstice do vrstice. A ko sem prišel do konca, sem se vselej jezil, da bode treba zopet čakati tako dolgo na nadaljevanje. Kersnik mi je bil najljubši pripovedovalec, a posebno je dihala iz njegovega Cyclamena neka svežost, ljubeznivost in gorkota.

Kakor v vseh njegovih povestih, tako nastopajo tudi v Cyclamenu živi ljudje, katerim se pretaka po žilah gorka kri, ki

čutijo, mislijo in govoré človeško. A ti ljudje si še ne upajo prav na dan, oni skrivajo nekaj v svojih srcih, kar jih sicer teži, kar bi radi povedali, a v odločilnem trenutku umolknejo, ker se zboje svoje odkritosrčnosti. To so pametni in solidni ljudje, ki so morda že zagrešili marsikako neumnost, ki so tudi pogledali že globoko v življenje, a ko so tam zagledali kup gnoja, ko jih je v nosu zasčegetal iz kakega kota neznošen smrad, tedaj so zbežali ter se odeli v plašč indeferentnosti in egoizma. Nihče si ne upa resnici prav do dna, ker vedo, da resnica oči kolje, da ni nobenemu prijetna. A taki ljudje so vendar ljudje, oni žive, vsak dan jih srečujemo na potih, na javnih trgih, in njihovi gladki obrazi, njihove duhovite oči nam ugajajo, in prav dobro se izhaja z njimi. Svet sodi po vnaniščini, čemu bi si kdo jemal trud, da bi včas skušal pogledati v njihove duše, da bi hotel secirati njihove misli in želje! Kersnik je sicer že semtertje privzdignil krinko njihovo, a pokazal je pod njo čisto le njihovo smešnost in konvencionalne laži, a pred golo umazanostjo se je zdrznil ter si zakril oči. In večje zaslužnje se mu je videlo, da je svoje junake nekako ideali-

ziral, da jih je izpeljal iz zagate s tem, da je ranam njihovim pokladal obliže. Iz tega sledi, da je njegov realizem zmeren, da se giblje v nekih gotovih mejah, katerih si ni upal prekoračiti, dasi je dobro vedel, kaj se godi za njimi.

No, od onega časa, ko je izšel prvič Cyclamen, pa do današnjega dne, ko leži pred nami kot prvi zvezek Kersnikovih zbranih spisov, se je marsikaj izpremenilo. Črez naše literarno polje je zavela v tem že marsikaka sapa. Kersnikov realizem je mlajša generacija snovno razširila, morala ga je razširiti. Nastali so vsi drugi časi, socializem je začel vedno bolj in bolj prodirati, in on je bil eden poglavitnih vzrokov, da se je moral izpremeniti značaj svetovnega in tudi našega slovstva. Delavci in siromaki, ves proletarijat, vsa ona pisana in razcapana množica je prihajala ter trkala na vrata umetnosti.

In ta vrata so se morala odpreti! A ko so se odprla, kaj čuda, da se je v njih pojavilo vse kaj drugega, kakor so pričakovali višji desetstisočniki!

To je začelo sedaj drugo življenje! In od tega življenja se sedaj ne da več ločiti umetnost. Zato ima bodočnost le ona umet-

nost, ki je prepojena s pristnim življenjem, z življenjem, ki ga ne živé le posamezniki, ali morda ta ali ona protežirana kasta, marveč z onim, katero žive najširji slojevi, najboljše množice.

Prav zato pa tudi ne more imeti bodočnosti one vrste umetnost, ki se bavi samo s tem, da prisluškuje na najčudnejše vtipe in pojave pesnikove duše, in ki vse drugo človeštvo zaničuje in prezira do skrajnosti. Tudi taka umetnost se pojavlja med Slovenci. Ona pozna samo bolne rože, v njej nastopajo samo ljudje bledih, izsesanih lic in tresočih kolen, izpiti in obrabljeni, trudni do skrajnosti, katerim se gabi čvrsti in sveži gozdni zrak, katerih ne veseli zelenje in cvetje travnikov, in ki nagibajo že k blaznosti. Okoli njih uvelih udov puhti kadilo, leži težki vonj po mošusu in ambri in jih ovija mehkužna odeja.

In ti pisatelji so do dobra prepričani, da so edini oni umetniki po volji božji. Ogorčeno zametajo vsako avtoriteto, a sami hočejo biti na vsak način avtoritete, katerim bi se morali pokoriti stari in mladi. Gorje mu, kdor se jim postavi po robu! Svojih neurasteničnih abnormalnostij se takrat prav lahko oprosté in izza hrbita

45/1

Iz Krškega, 4. novembra.

Velecenjeni gospod urednik! Z ozirom na notico v št. 251. Vašega cenjenega lista prosim uljudno (upam, da si mi ni treba sklicevati na tisk. zakon), da blagovolite resnici na ljubo konstatovati, da ni res, „da se je baje gospa Pfeiferjeva sama obrnila do gospe Hočvarjeve, da naj ona vpliva, da bi delali za Viljema“. To je popolnoma izmišljeno. Res je le, da sem govorila z gospo H. v obče o načinu in oblikah, katerih se poslužuje župan g. Romih pri agitaciji proti mojemu soprogu, posebno z naglašanjem, da, ako bi moj soprog zopet državnim poslancem izvoljen bil, moralo bi se mu poslej penzijo plačevati, o „vplivanju“ itd. pa ne besedice ni bilo govora. Za Vašo prijaznost se Vam naprej zahvaljujem in beležim z odličnim spoštovanjem Marija Pfeiferjeva.

* * *

Klerikalna surovost!

Ko so se v nedeljo zvečer 28. pr. m. vračali gg. idrijski narodnjaki od volilnega shoda pri Sv. Treh Kraljih skozi Žire domov, bili so konec vasi, pri osovinskem mostu od nekaterih klerikalnih surovežev zavrato napadeni, oziroma bila jim je zagrajena cesta v dveh krajih tako, da, ako bi ne bili gospodje isto pravočasno zapazili, bila bi se lahko zgodila grozna nesreča; samo pazljivosti voznikov se je zahvaliti, da se ni zgodilo hujšega, kakor da so se pri prvem vozu poškodovali konji.

Imena dotičnih surovežev še niso popolnoma znana, upati je pa, da se isti kmalu najdejo ter prejmejo za to zasluženo plačilo, kakor tudi taisti, kateri so jih v to našuntali.

Eksmisionar v stiskah.

Präs 280/4/10.

Slavno uredništvo „Slov. Naroda“ v Ljubljani.

Z ozirom na dopis „Eksmisionar v stiskah“ v št. 252 „Slov. Naroda“ sprejmite na podlagi § 19. tisk. zak. sledeči popravek:

„Ni res, da se je Štefan Habe požuril takoj za orožniki do preiskovalnega sodnika s prošnjo, naj njegove varovance iz zapora izpuste.“

Res pa je, da se z enako prošnjo ni nihče zgledil pri preiskovalnem sodniku.

Tudi ni res, da sodišče eksmisionarja ni še povabilo na zaslišanje, da si se je bilo mej skrivci tudi njegovo ime imenovalo.

Res pa je, da v ovadbi, vloženi na tukajšnje sodišče od c. kr. orožništva, goški duhovnik ni nič omenjen in se tudi zoper njega le-sem do danes ni vložila nobena posebna ovadba.

C. kr. okr. sodnija odd. II. v Vipavi, dne 4. novembra 1900.

Jurij Polenšek,
c. kr. sodni adjunkt.

V Ljubljani, 5. novembra

Proti obstrukciji.

Češki konservativni veleposestnik dr. pl. Mettal Friwald je govoril te dni z dunajskim dopisnikom praške „Politik“ ter dejal, da zadene češki narod, ako se lotijo

njegovi poslanci iznova obstrukcije, huda kazen. Češki deželni zbor se ne skliče in vlada bo začela izvajati na politično in društveno življenje ter na časopisno svobodo najhujši policijski pritisk. Vlada izpremeni za Češko deželni volilni red ter doseže v deželnem zboru novo večino. Ako bi radi tega češki deželni zbor nikakor ne mogel poslovati, ga bo vlada poslala domov. Kar se potem s § 14. ali z drugimi sredstvi zgodi z dunajskim parlamentom, češkemu narodu ne bo na korist. Ako začno obstrukcijo nemške stranke, se parlament zapre, a drugo ostane vse pri starem. K večjemu izjavi vlada na to še, da je Avstrija mnogojezična država, v kateri je uradni organ države, ne pa država domena uradništva. Večja „kazen“ pa bi Nemcev ne zadela. Taka je bodočnost, ako začno obstrukcijo Čehi ali pa Nemci. Zato naj češki volilci in njihovi kandidati resno premislijo stari pregovor: „Če dva storita isto, vendar ni isto.“

Vojna na Kitajskem.

Poslaniki v Pekinu so se na predlog francoske vlade zjedini za mirovna pogajanja na sledeče točke: Kaznovati se morajo glavni krivci, katere določijo zastopniki vlasti v Pekinu. Dovož orožja na Kitajsko se prepove. Države, trgov. društva in privatne osebe dobe odškodnino. Poslaništva v Pekinu dobe stalno stražo. Porušijo se utrdbe luke Taku. Dvoje ali troje točk na črti Tientsin-Pekin se vojaško zasede. Te zasedene točke so poslanikom vedno odprte. Ker je potrebno, da se izreko prizadete vlasti za te pogoje, bo preteklo pač še nekaj tednov, predno se bodo mogla nadaljevati mirovna pogajanja. Iz Čifuja poročajo, da je kitajski prestolonaslednik, čegar oče je princ Tuan, odstavljen. Kitajski cesar se vrne v Pekin, cesarica vdova pa ne, nego ostane v notranjih delih cesarstva skrita. Princ Tuan je ušel. Nekateri listi poročajo, da je utekel preoblečen kot kitajski duhovnik preko meje, drugi pa trdijo, da se je sam usmrtil. Italijansko vojaštvo je požgalo več boksarskih vasi v okolici Paotingfua. Tudi več boksarjev je bilo ubitih. Angleško konjenišvo je dospelo v Itšan, kjer se mu je pridružilo nemško. Francoska kolona je zadela pri Sietšongu, južno Paotingfua, na odpor boksarjev ter imela pri tem velike izgube. 29. oktobra je nemško in angleško vojaštvo po hudem boju zavzelo forte Tsekingkuana. Boksarji so izgubili 50 mož. Nemški major Förster s šestorico mož je bil ranjen. General Campbell je dospel 31. oktobra v Renču ter vzel štiri utrdbe boksarjev z množico orožja, živil in mul. Polkovnik Retallick pa je pri Tsanpakou vzel devetero armiranih ladij. 1. t. m. je bil 10 km severnovzhodno Kaumisa boj, ter so bili boksarji tepeni. V južnih delih Kitajske so razpisane nagrade za glave glavnih rovarjev. Več jih je pobegnilo v Hongkong in Macao. 25 let stari pretendent Tiensuzan iz rodbine Ming je izdal proklamacije, da je sedanjo cesarsko rodbino Mandžu odstaviti, da naj se odpravi ukaz, ki določa za vse Kitajce kito, ter da naj se tujci prepode iz notranjih delov cesarstva v obrežne kraje.

začasno, prej ali slej se zopet povrne zmagovit in ovenčan!

Ker stojim torej na takem stališču, ne more biti drugače, nego da sem popolnoma prepričan: Kersnikov „Cyclamen“ tudi zdaj še ni izgubil svoje velike vrednosti. In dasi smo že vajeni krepkejše hrane, vendar nas še vedno zadovolji. In zlasti naše ženstvo ga ve še prav dobro ceniti, in lahko rečem, da je Cyclamen najljubši slovenski roman naših gospa in gospodičen. Ne da se sicer tajiti, da kaže „Cyclamen“ nekaj hib, ki bi izzivale kritiko, da se s temtertja razvija nekoliko prisiljeno, da je prevelika uloga odmerjena slučaju, a v celoti je vendar delo, na katero smemo biti ponosni, katero je velike literarne vrednosti!

Knjiga je opremljena najmoderneje in dela čast založniku. Želeli bi si samo, da bi se bil opustil Levčev pravopis, posebno še, ker ni povsod dosleden, in ker se dozdaj razen Škrabca in Štreklja ne ogreva zanj nihče!

Prav bi bilo in znamenje boljših dnij za lepo knjigo slovensko, ako bi ta čedni sešitek ležal na mizi vsake naše boljše hiše, pa bodisi kmetiške ali gospodske!

Premec.

Vojna v Južni Afriki.

„Standardu“ poročajo iz Pretorije 30. oktobra: S posebno proklamacijo je imenovan lord Kitchener šefom angleških čet v Južni Afriki. „Daily Express“ poroča, da smatrajo angleški uradni krogi vojaški položaj v Južni Afriki akutnim, ter da bode vojna trajala bržčas še okoli šest mesecev. Čete se zategadelj ne bodo zmanjšale. V Londonu se boj, da bode Botha in Dewet na kakem slabo utrjenem kraju napravila kaj takega, da se bo zanimanje Evrope za vojno oživilo iznova ter da se bode mislilo: Buri so premagani le na videz. 26. m. m. je vdrlo 300 Burov v Reddersburg (južno Bloemfonteina) ter ujelo vso posadko. Buri pa so pobrali le živila in streljivo ter posadko zopet pustili. 1. t. m. je general Paget pri Rustenburgu zgrabil oddelek Burov, ki so hoteli iti preko reke Vaal, da se pridružijo Dewetu. Angleži so imeli težak posel, kajti Buri so imeli dobre pozicije. Končno pa so preganjalcem ušli. Guverner Millner je posredoval, da se burski beguni vrnejo na svoja posestva. Buri pa se baje ustavljajo. Dr. Leyds in trije zastopniki Burov so odpotovali iz Bruslja v Marseille, kjer sprejmo Krügerja. Tam se vrši potem takoj konferenca glede nadaljnjih diplomatičnih korakov. Krügerju se izroči adresa z 250 000 podpisov iz Francije, Belgije, Holandije, Nemčije in Rusije.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 1. novembra. Klerikalci sodijo vse po svojem kopitu. Ker v svojih vrstah nimajo delavca, ki bi znal zapisati nekoliko logičnih stavkov, trdijo tudi to o drugih, njim nasprotnih strankah. To jim je nekak glavni argument, s katerim mislijo podreti v prah svojega političnega nasprotnika s prvim mahljem. „Slovenec“ bode povedano v tolažilo, da so vse tri dopise pisale žuljave delavčeve roke, roke delavca, ki pripozna odkrito, da dotične stranke, ki stavijo zahtevo splošne, jednake in direktne volilne pravice v prvo vrsto, naj se imenujejo krščansko-socialne in socialno-demokratske, nimajo družega namena, kakor delavce voditi za nos. Kdor ima splošno volilno pravo kot kardinalno točko v svojem programu, noče družega kakor odvrniti pozornost delavcev od perečih gospodarskih vprašanj, noče družega, kakor svojim strankinim korifejem preskrbeti dobro plačane sedeže v državnem zboru. Mlademu, nevednemu „Slovenčevemu“ sociologu ni znano, da so si delavci v Avstriji zavarovalnico proti nezgodam, zavarovanje v slučaju bolezni in druge pičle preosnove v varstvo delavcev priborili, ne da bi imeli volilno pravo. Njemu ni znano, da je zahteval boj za splošno volilno pravi nebroj žrtev v delavskih vrstah, da so delavci sedeli mesece in leta v ječi. Ko se je slednjič vrgla oglodana kost delavcem, mesto splošnega, jednakega, direktnega volilnega prava, tedaj so socialnodemokratski vodje umeli ta boj zanesti v drugo strujo, in vedeli so tudi zakaj. Sedaj pa hočejo klerikalci stari „švindl“ socialno demokratskih vodij za volilno pravo na novo pogreti. Ako bi se boj za gospodarske preosnove tako trdovratno vodil, kakor se je bil za volilno pravo, boj, ki je stal delavcev na stotine eksistenc, tedaj bi delavci živeli v povsem drugih razmerah, kakor žive danes. V političnem boju je pa le dotični močan, ki ima krepko gospodarsko podlago. Vsled tega hočejo klerikalci najprvo v političnem boju absorbirati vsa moči delavcev, da bi jih potem tem lažje zaslužili, da bi jih spravili v popolno gospodarsko sužnjost. Gospodarsko odvisen delavec mora rad ali nerad svojim vodjem slediti tudi na političnem polju, to vedo klerikalci predobro. Ne kruha, ne gospodarskih preosnov, le volilno pravo dobiš, delavec, to je geslo klerikalcev. Da, tudi kruha dobiš — v naših konsumnih društvih, ki so farovška akcionarna podjetja! Ko smo po konsumnih društvih in naših gospodarskih združenjih iztisnili zadnji krajcar iz tvojega delavskega žepa, potem nas bodeš rad volil, če tudi bodeš vedel delavec, da smo klerikalci tvoji nasprotniki. Ti si gospodarski preslab in udati se boš moral. Delavci se pa nečemo udati ne črnim, ne rdečim teroristom. Mi hočemo iste politične pravice, katere uživajo drugi naši sodržavljeni. Mi zahtevamo splošno, jednako, direktno in tajno volilno pravo, a ne kot

glavno točko zahtev. Mi hočemo gospodarskih preosnov v prvi vrsti. Ker vemo, da se bode narodna napredna stranka ne le za nas, temveč za ves narod borila na gospodarskem in političnem polju, vsled tega pojdemo tudi za njo v peti kuriji v boj. Ker hoče stranka poslati v državni zbor tudi take moze, ki imajo neupogljivi tilnik tudi napram ministrskim predsednikom, ki imajo resno voljo zastopati naše težnje in želje, bomo storili, kar je v naših močeh, da ji pripomoremo na dan volitve do zmage.

Delavec.

Iz Belokrajine. Bliža se čas volitev v državni zbor. Klerikalci že prav pridno obdelujejo našega ubozega kmeta. Slepá pokorščina, strah in nevednost našega kmeta služi tem črnim možem prav dobro v agitacijsko svrhu. Do odkupa bere, tega ne bode treba spomina iz za časa tlake in kmetkega suženjstva, gotovo ne pride, ako bode volil naš kmet one Pfeiferje in Šušteršiče, ki bi rajši glavo zgubili, kakor bi le mezinec vzdignili, da bi bil enkrat vendar ubogi kmet prost beračev v duhovski suknji. Sramotno je gledati, kako duhovnik berači merice žita od ubozega kmeta, da hrani potem svojih sto in več kokoši za svoj in svoje kuharice trebuh. Ako bi ti gospodje le količkaj srama imeli, bi gotovo kot akademično izobraženi možje ne „fehtali“ žita za svoje kokoši in pure od hiše do hiše, ampak bi sami zahtevali odkup bere. Verujte, da gospodje ne plešejo okoli kmeta zaradi vere pred volitvijo, ampak zaradi bere in nadvlade in to na ljubo svojim kokoškam, katerih bi brez berinega žita gotovo ne kokodakalo na stopine okoli faroža. Kmet, ako hočeš biti prost beračenja teh gospodov, voli moze, ki te bodo tako zastopali, kakor bo tebi in ne, kakor bode fajmoštrovim kokošim dobro. Ako pa tudi sedaj, ko so upelane tajne volitve, ko te fajmoštri in kapelani ne morejo več preganjati, ker nisi po njihovo volil, izbereš Pfeiferja in ne Ivana Globočnika kmeta, ter izbereš zagrizenega klerikalca Šušteršiča in ne naprednega Luko Jelenca, potem ne godrnjaj in ne toži o veliki farovski beri, nego bodi potrpečljiv in daj še s kupčkom merico, da bode farovške kokoši mastnejše, pa bila tvoja dečalčna črna kruha. Kakor si bodeš postlal, dragi moj, — tako bodeš ležal. Naši stari so rekli: „Ako se ti vsede pop na suknjo, odreži jo, a iz pod njega je ne vleci.“ Torej, Belokranjci, ne pajašite se s popi, ampak na dan volitve s pogumom pridite na volišče in volite v peti kuriji Luko Jelenca, v kmetških skupinah pa Ivana Globočnika kmeta. S tem odrežete nadvlado popom, ter postanete samostojni in prosti boste farovških kokoši. Kmet.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. novembra.

— Osebnosti. Deželni glavar go. riški dr. Alojzij vitez Pajer je dobil komturjev križec Leopoldovega reda, dež. glavarja namestnik dr. Anton Gregorčič in dež. odbornik dr. Jos. Abram sta dobila red železne krone tretje vrste. Nadalje so med drugimi dobili: viteški križec Franc Jožefovega reda veleposestnik gosp. Josip Fabiani v Kobdilu: zlati zaslužni križec: nadučitelj g. Anton Jakobi v Gorici, župan g. Anton pl. Monari v Šempasu in vpokojeni duhovnik g. Josip Mašera v Tolminu; srebrni zaslužni križec: župan v Povirju g. A. Kocjan, župan v Logu g. Martin Černuta in načelnik cestnega odbora v Komnu gosp. Josip Kovačič, Elizabetin red je dobila poštarija v Sežani g. Evfemija Mahorčič; srebrni zaslužni križec s krono so dobili: župan v Škrbini g. Josip Pipan, župan v Trnovem g. Fr. Peršič, župan v Št. Andrežu g. Andrej Lutman, nadučitelj v Nabrežini g. Fr. Tomšič, učitelj v Breginju gosp. Anton Stres in župan v Šebreljah g. Andrej Rejce.

— „Narod“ v službi židovstva. Da je to gola krvava istina, to nam je v veliko grozo „Slovenec“ dokazal. Dokaz pa se mu je posrečil zadnjo soboto. Vdinjani smo pri židovstvu, ker baje molčimo o Hilsnerjevi razpravi, ali prav za prav, ker o ti razpravi ne priobčujemo tistih obširnih poročil, s kojim se odlikujejo protižidovski Luegerjevi listi. Tudi „Slovenec“ ne prinaša takih poročil, a njemu to nič ne

škoduje! Pri nas je pa drugače, mi smo zategadelj hlapci židovstva! Ali vprašati se pa moramo le, ali je omenjena razprava za Slovence res tolikega pomena, da bi slovenski listi o ničem drugem ne smeli pisati, nego o nji? Tam gori nekje na Češkem stoji pred svojimi sodniki morilec, kakor jih je bilo že več na svetu. Saj so se na papeževem prestolu sedeli morilci, in zgodovina pozna marsikatero morilca, ki je smel s škofovsko mitro pokrivati svojo glavo! Vsak stan je imel svoje morilce, in tudi v bodoče jih bode imel. Vsikdar pa se nam, kadar pritirajo morilci pred sodišče, kaže eden in isti prizor. Morilec napenja vse moči, da bi rešil svoj vrat pred konopcem, tožitelj pa se zopet trudi, da bi ravno isti vrat spravil v konopec! Ta boj je dostikrat zanimiv, posebno za juriste; vsekako pa je ostudno, če se vmes vtika katoliški duhovnik, ter se pri tem tako obnaša, da se mu vidi, kako teško že čaka, da bi prej kot prej koga obesili. Za tako človekoljubje nimamo pojma, ter ga radi prepuščamo „Slovenčevim“ gospodom. Zanašamo se, da si pravica pribori tudi v Pisku svojo satisfakcijo, da si pri tem ne moremo pojmiti, v kaki zvezi da bi bila Hilsnerjeva pravda s Slovenstvom, v kojega službi je naš list. Kadar pa bodo Hilsnerja obešali, ne bomo prav nič proti temu imeli, če se rudeči korarji „Slovenčevi“ vdinjajo za hlapce pri rudečem praškem krvniku, ter mu pri obešanju pomagajo!

— **Shod socialnih demokratov.** Piše se nam: Rdeči lepaki so naznanjali, da bode v nedeljo v steklenem salonu kazinske restavracije volilni shod, na katerem bode govoril socialno demokratični kandidat za peto kurijo, katerega so nekatere avtoritete v stranki spoznale usposobljenega za ta vzvišeni poklic. Pohitili smo torej na shod, da slišimo, kako se bode tolmačil program stranke, ki je zapisala na svojo zastavo enakost, bratstvo in svobodo, a te besede pa že kmalu po porodu odložila v staro obrabljeno šaro. Pripoznati moramo, da nam ni bilo žal. Čuli smo mnogo besed, mnogo starih fraz, ki vlečejo le še tam, kjer se malo misli in le pleše na višje povelje. Pogrešali smo pa logike in znanstvenega utemeljenja v kandidatovem govoru. G. Kopač je neki hotel dokazati, da so „dohtarji“ nekaki škodljivi člani današnje človeške družbe, ker baje preveč zaslužijo. Povedati je hotel, kako bi se ti „škodljivci“ odstranili, a povedal pa vendar ni, dasi smo pričakovali željno rešitev te zagonetke. Morda je mislil kandidat, da bi bilo bolje, če bi dijete, katere je predbacival nekemu zagovorniku v neki železniški aferi v Ljubljani, našle pot v malho socialnodemokratskih papežev in škofov. Potem ne bi bilo potrebno pobirati po blokih davka, ki baje služi za osvoboditev proletarjate iz duševne in gospodarske sužnosti, ki pa v resnici proletarijatu kuje še hujše sponje in okove, kakor jih nosi dandanes. Kandidat je kaj širokoustno povdarjal, da je socialno demokratska stranka proletarska stranka, češ, da v vseh družah so „dohtarji“ in „študirani“ ljudje, ki ne vedo, kaj delavec v tvornicah trpi. Tu nas je pa kandidat — oprostite, da rabimo njegov izraz — malce preveč potegnil za nos. Odkar se je ustanovila peta kurija, se množe „dohtarji“ in drugi študirani ljudje v stranki, kakor gobe po dežju v gozdu. Naobratno pa stranka — socialno demokratične avtoritete — proglase vsakega delavca anarhistom ali pa kršč. socialistom, ki se takemu naraščaju v stranki vpira, kojega ni rodilo prepričanje, temveč le ljubezen do mandatov v državnem zboru. Pri prokletstvu so mero-dajni razni razlogi. Če je delavec zelo nevaren, — trhljem temeljem stranke, je anarhist. Tedaj poseže policija vmes. Delavec gre za nekoliko tednov ali mesecev v preiskovalni zapor in to vpliva strašljivo na druge ovčice, ki so pričele dvomiti o nezmotljivosti socialno demokratičnih papežev. Če je pa delavec nevarnejše druge vrste, tedaj se ga proglasi krščanskim socialistom, da se ga moralno ubije. — Če g. Kopač meni, da „dohtarji“ in študirani ljudje v družah strankah ne poznajo delavskega tužnega stanja, tedaj logično tudi socialno demokratični „dohtarji“ kandidatje ne poznajo delavskih muk in srag. Zakaj je neki socialno demokratična stranka postavila kandidatom toliko dok-

tarjev, urednikov, pisateljev itd.? ali je morda te čez noč razsvetlil sv. duh? Takih govornikovih nezmislj bi navedli lahko še več. Postali bi preobširni. Omeniti hočemo še neki važni dogodek na shodu. Ko je g. Lanter stavil predlog, naj se oktroiranemu kandidatu izroči zaupnico, ter je kandidat po volji centralnega odbora prišel govoriti v nemškem jeziku — češ, ker smo mednarodni — zapustila je polovica poslušalcev salon. G. Kopač je dobil zaupnico, toda le od mož, kojim so socialno demokratični vodje isto tako omračili um z edino zvečičavnim socialno demokratičnim programom, kakor naši klerikalci tercijskalkam. — Neodvisni delavci.

— **Quousque tandem . . .** Preteklo soboto popoldne je imelo klerikalno dijaštvo ljubljansko „shod“ v „Katoliškem rokodelskem domu“. Ker se je lani, ko se je svobodomiselnost dijaštvo le nekoliko ganilo, na stopilo proti njemu z drakonitno strogostjo, moramo pač vprašati, kako to, da se nihče ne spomni disciplinarnega reda glede onih dijakov, katere fanatizuje par ljubljanskih črnuhov?

— **Hvaležnost kardinala Missie.** Iz Kandije pri Novem mestu se nam piše: Pred nekaj leti je v bolnici v Kandiji umrl neki umirovljeni župnik Jaklič. Služil je v Istri in si pridobil čedno premoženje v denarju. Zapustil je kacic štirideset tisoč goldinarjev. Glavni njegov dedič je bil tedanji ljubljanski knezoškof, sedanjí kardinal dr. Missia. . . Za svečico na grob na vseh svetnikov dan dobi vsak revež potrebne vinarje, in če bi jih moral priberačiti! Tudi največjega reveža grob je vsaj malo zrahljan in prirejen za praznik vseh svetnikov. Grob tistega župnika Jakliča, ki je svojemu škofu zapustil tako lepe tisočake, pa je tudi ta dan bil ves zaraščen in poteptan. Na tem grobu ni bilo na vseh svetnikov dan ne jedne svečice. Kardinalov hvaležni spomin!

— **Slovensko gledališče.** Dobra volja je posebno ob nedeljah veliko vredna, ali vsega tudi ne naredi. Tako smo si sinoči rekli po prvem dejanju „Puščavnikovega zvončka“, ki mu je manjkalo popolnih poskušanj. To se na odru vedno maščuje, posebno pa še pri operi. G. kapelnik menda ne bo vsega zmagoval. Predstava bila je sicer za nedeljsko dobra. Zopet smo se naslajali ob dobri godbi, posebno pa ob krasni Rozi, ki jo je bilo včeraj zopet veselje gledati. Čudimo se, kje je ta domača pevka hodila v pevsko šolo. Predenje glasu, pevsko frazo in artikulacijo razume ta mala pevka mojsterca izvrstno, in kar se tiče samostojnega vsvarjenja, se v tem oziru marsikak tako imenovani „izsolani pevec“ pri njej lahko kaj navadi. Nekaj, kar pomaga pevki in igri zmerom do zmage, je tudi unema in resnost, ki jo ta vedno pridnejša pevka posveča muzikalni in igralski ulogi. Le ti dve igralski lastnosti pripomoreta v gledališču do popolne iluzije, ki je za umetniško življenje vedno potrebna. V tem oziru je g. Polakova naredila, da je popolnoma podrl posebno drugi prizor drugega dejanja. Tu utopila se je pevka tako popolnoma v muzikalni občutek, da se nismo naslajali ob njenem naslajanju nič manj kot ob krasni glasbi. Takim igralcem spoštovanje. — Popoldan igrali so „Mlinarja“ in so bili parterno stojišče in galerijski prostori natlačeni; tudi ostalo gledališče je bilo prav dobro obiskano. Igralo se je boljše kot zadnjič.

— **Poročil se je danes opoldne v šentpeterski cerkvi odvetniški kandidat g. dr. Ivan Milan Hribar z gđno. Berto Šleglovo.** Poročil ju je gospod Spinčič. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

— **Klerikalno gospodarstvo.** Med goriškimi klerikalci se odlikujeta zlasti dva brata, ki slišita na ime Pavlice. Oba sta duhovnika in doktorja svetega pisma in zastopnika najhujšega klerikalizma. Njiju oče je v Rihembergu župan in seveda tudi hud klerikalec. Sedaj je „Soča“ spravila na dan celo vrsto škandaloznih stvari iz delovanja tega klerikalnega župana. Ti klerikalci so pač povsod jednaki poštenjaki.

— **Aretovan agitator.** V Opatiji so aretovali znanega lahonskega agitatorja dr. Krstića zaradi goljufije. Lahoni iz Voloske so že intervenirali pri drž. pravdn. štvu in pri dež. sodnji v Trstu, da bi se Krstić izpustil iz preiskovalnega zapore.

— **Premogokop v Kočevju.** Trboveljska družba hoče razširiti kopanje premoga v Kočevju, in bo vsled tega pomnožila število delavcev. Večji oddelek delavcev je že prišel v Kočevje. Društvo je najelo Italijane iz Abruc in hoče sezidati letos štiri, prihodnje leto pa deset delavskih hiš.

— **Novo gasilno društvo se snuje v Strazišču pri Kranju.** Občinski zasto je dovolil v ta namen 400 K.

— **Predavanje o alkoholizmu.** V soboto zvečer je v veliki dvorani v „Mestnem domu“ predaval gosp. dr. Ivan Robida o alkoholizmu. Predavatelj je vprašanje o alkoholizmu vsestransko korenito in tako zanimivo pojasnil, da je pač le obžalovati, da udeležba ni bila večja!

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu oktobru 1900 je 238 strank vložilo 49.335 K 35 vin., 142 strank vzdignilo 39.585 K 27 vin., torej več vložilo 9750 K 08 vin., 10 strankam se je izplačalo posojil 14.400 K, stanje vlog 1.488.981 K 24 vin., denarni promet 198.816 K 37 vin.

— **Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu** ima v sredo, dne 7. novembra t. l. svoje druge redno občno zborovanje v zimskem tečaju 1900/1901. Lokal: „Zum wilden Mann“ — Jakominigasse. Začetek ob 8. uri zvečer. Gosti dobro došli! Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva „Slovenije“. 3. Poročilo odborovo. 4. Volitev novega odbora. 5. Volitev revizorjev in častnega sode. 6. Slučajnosti. (Volitev slavnostnega odbora za prireditve 25letnice društva „Triglav“.)

— **Nedeljska kronika.** V neki gostilni na sv. Jakoba trgu je nastal danes ponoči med fanti prepir, in je mizarski pomočnik J. Š. udaril nekega kleparskega pomočnika po glavi. — V Trnovem sta črevljar M. S. in ribič A. V. napadla tri osebe, ki so se vračale ponoči iz gostilne domov. A. V. je potegnil nož, in ga je vrgel stran, ko je videl, da gre policaj, in je zbežal. Oba napadovalca sta bila aretirana. — Zaradi slabe klobase je v gostilni v Prečnih ulicah št. 4 hlapec Mihael Fajdiga tako razgrajal, da ga je moral policaj ods raniti. — Pijanega na cesti ležati so dobili včeraj zvečer hlapca Franceta Bizjaka. — V Wolfvovih ulicah je obležal delavec M. S., ko se ga je bil preveč navlekel. — V cestni jarek s konjem in z vozom vred je padel danes ponoči v Strelških ulicah fjakarski hlapec Ivan St. Trije stražniki so neki komaj izvlekli hlapca in konja iz jarka. Hlapec je bil po svoji stari navadi spet pijan. — Po sv. Petra nasipu je pel in vriskal delavec J. M. iz Trnovega. Stražniku se je petje tako dopadlo, da ga je vzel seboj in dal v „foglovž“. — Na dvorišču „pri Novem svetu“ je včeraj ponoči neki posestnik iz Metelkovih ulic upil, da je ves pretepen. Ko so mu obleko slekli in pogledali, če se mu kaj pozna, ni bilo sledu o kaki poškodbi, pač pa o pijanosti. Mož se je menda žene zbal in je simuliral, da je poškodovan.

— **Pil in nič plačal je brezposelni natak**ar Emil Ferbas iz B-ljaka v kavarni Ulriha Schmidta na sv. Petra cesti in Ivane Pua v Kolodvorskih ulicah. Napravil je cebe okoli 11 kron in je hotel pobegniti. Policija ga je prišla, predno je pete odnesel.

— **Cestna struga se je včeraj vdrla** na sv. Petra cesti pred hišo št. 27.

— **Pobegnil je prisiljenec Franc Noč** iz Radovljice, ki je delal v Zupančičevi opelkarni na Viču.

— **„Baron Kalapis“, pustolovski slepar**, o katerem smo že poročali, je bil danes ponoči po orožnikih pripeljan na Žabjek.

— **Vojaški plašč in črevlje** so našli danes zjutraj na klopi v Lattermanovem drevoredu. Kako so prišli črevlji in plašč na klop, se ne ve. Misli se, da jih je kak porodnež vzel vojaku, ki jih je ponoči pustil pred vratmi kake kuharične sobe.

— **Kamen v lice zagnal je šolski učenc** O. R., stanujoč v Cerkvenih ulicah št. 21, dečku Karolu Schwentnerju in ga ranil nad očesom.

— **Konj splašil se je v soboto popoldne** na sv. Petra cesti hlapcu Pavlu Avgustinu s Sela. Konj je dirjal po sv. Petra cesti, po sv. Martina in po Radeckega cesti do nove vojašnice, kjer ga je neki stražnik ustavil. Nesreča se ni nobena pripetila.

— **Huda mačeha je posestnica M. H.** v Trnovem. Svojo pastorko je tako pretepla, da je bila vsa črna.

— **Uro ukradel je delavec J. P. hlapcu** Francetu Progarju na Starem trgu št. 33.

J. P. je bil najpopred uro prodal Progarju, potem pa mu jo v gostilni, ko sta skupaj „likof“ pila, ukradel.

* **Nenavadna nesreča.** Na Dunaju, v predmestju Favoriten, se je pripetila predvčeršnjim ob 3/12 ponoči sredi ulice čudna, nenavadna nesreča. 51-letna služkinja Sednik je nakrat, kakor od strele zadeta padla ter se strašno kričeč zvijala na tleh. 33-letni konduktor Pichler je priškolil služkinji na pomoč, a padel kakor s kolom pobit na tla, in tulil v groznih bolečinah. Pritekla sta na to še dva moža, a tudi ta dva sta padla in se nista mogla več dvigniti. In kaj je bilo? Odtргala se je telefonska žica ter visela preko električne zveze, katero rabi električni tramvaj. Te žice se je slučajno, ker je bila tema, dotaknila služkinja. Pomočniki so se ponesrečili na isti način. Pet minut so trpeli, ter bili vsi obžgani ter nezavestni, predno so jih mogli rešiti.

* **Poštni parnik „Friedland“** od „Red Star Linie“ v Antverpah je dospel, kakor se nam brzojavno poroča, dne 29. oktobra nepoškodovan v Newyork.

* **Nezgoda v rudniku.** V Tunisu imajo fosfatne rudnike. V Metlaonu se je podrl hodnik v neki jami ter zasul 31 delavcev.

* **Grozen potres.** V južni Ameriki, v krajih St. Casimir, Cua in Charallave je bil potres, ki je porušil vsa poslopja. Mnogo ljudij je bilo ubitih. Škoda je ogromna. Železnica je porušena.

* **Strašen vihar.** Preko Newyorka je došla Hongkongu vest, da je v Annamu napravil taifun strašno škodo ter baje ubil 1600 oseb. 4850 oseb je brez strehe. Železniška in brzojavna zveza je porušena.

* **Zakaj se je nekdo usmrtil.** V Newyorku se je nedavno ubil zasebnik Herman, ter je kot vzrok svojega samomora navel v oporoki sledeče: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. V to deklico se je zaljubil moj oče in jo poročil. Oče mi je postal torej zet, pastorka pa mačeha. Žena mi je rodila sina, ki je postal mojemu očetu svak, meni pa ujec, ker je bil brat moje mačeha. Radi tega mi je bila moja lastna soproga ob jednem stara mati moje matere. Ob jednem sem bil mož svoje žene in nje unuk, pa ker je mož stare matere človeku ded, sem bil jaz sam sebi ded! Dane znorim radi tega groznega čudeža, se odrekam sam življenju.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. novembra. Vprašanje o bosanskih železnicah dobiva čedalje kritičnejši značaj. Sinoči se je grof Goluchowski odpeljal v Budimpešto, da posreduje o tej zadevi. Položaj Körberjevega ministrstva je jako delikaten, zakaj, če odneha, kakor se od njega zahteva, bo to poraz, ki ga ne preživi.

Praga 5. novembra. Dostavila se je obtožnica 12 odbornikom posojilnice v Trebonju. Toženi so hudodelstva goljufije. Pri posojilnici se je izkazalo 300.000 gld. primankljaja. Obravnava bo v Budějovicah.

Budimpešta 5. novembra. Pri nadaljevanju razprave o zakonu nadvojvode Franca Ferdinanda je Polony ostro napadal Szilagyja, da kot minister ni izpolnil svoje obljube, in ni bil predložil načrta o zakonih členov cesarske rodbine.

Budimpešta 5. novembra. Katoliška stranka je priredila shod, na katerem je govoril opat Molnar. Udeležniki so klerikalce napadli z gnilimi jajci.

Curij 5. novembra. Švicarsko ljudstvo je včeraj glasovalo o dveh velevažnih predlogih, glede katerih traja boj že mnogo let. Predlog, naj se za „nacionalni svet“ (zastopstvo ljudstva) uvedejo proporcionalne volitve, je bil z 240.000 proti 160.000 glasom odklonjen; predlog, naj se členi „zveznega sveta“ direktno volijo, pa je bil odklonjen z 257.000 proti 145.000 glasom.

Lyon 5. novembra. Včeraj je bil tu z velikim sijajem razkrit spomenik umorjenega prezidenta Carnota. Ruski car je poslal brzojavko, v kateri posebno povdarja rusko-francosko alijanco. Loubet je v istem smislu odgovoril.

60.000 kron je glavni dobiček invalidsko zahvalne loterije, ki se izplača z odtegnenimi 20% v gotovem denarju. Opozorjamo čast. svoje čitatelje, da bode žrebanje dne 10. novembra 1900.

Pri **Ervinu Burdych-u**, lekarju v **Škočji** Loku se dobi (321-77)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik **dr. Rado Frilan**, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane **2 kroni**, po pošti **2-05 kroni**.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 23. Dr. pr. 1042.

Dramska noviteta.

V torek, dne 6. novembra 1900.

Prvikrat v sezoni veleabavna burka s petjem.

Šivilja.

Burka s petjem v štirih dejanjih. Spisal Ludovik Held. Uglasbil Karol Millöcker. Režiser g. Rudolf Deyl. Kapelnik g. H. Benišek.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 8. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v četrtek, 6. novembra. Drugikrat burka s petjem: „Šivilja“.

Umri so v Ljubljani:

Dne 31. oktobra: Fani Oswald, kavarnarjeva hči, 1 dan, Kongresni trg št. 1, življenska slabost.
Dne 1. novembra: Marija Čepon, delavčeva hči 11/2 mes., Dolenjska cesta št. 24, življenska slabost.

Dne 2. novembra: Angela Keržin, sedlarjeva hči, 2 leti, Karolinska zemlja št. 17, akutni, želodčni in črevesni katar. — Marija Kovač, gostija, 77 let, Poljanska cesta št. 25, ostarelost. — Jera Uličar, delavčeva žena, 38 let, Dunajska cesta št. 45, oteklina želodca.

Dne 4. novembra: Marija Ahlin, posestnikova hči, 19 dni, Poljanska cesta št. 25, črevesni katar.

V hiralnici:

Dne 29. oktobra: Marija Mravljec, delavčeva vdova, 59 let, kap.

V deželni bolnici:

Dne 29. oktobra: Marija Prebil, gostija, 74 let, naduha.

Dne 30. oktobra: Anton Ogrizek, posestnikov sin, 8 let, razna poškodovanja. — Ana Stuk, sprevoznikova vdova, 38 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 m. Srednji aračni tlak 756.0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
3	9. zvečer	735.7	7.2	brezvetr.	dež	26.6 mm
4	7. zjutraj	733.3	6.2	sl. sv. svzh.	dež	
	2. popol.	733.5	8.2	sl. svzh.	dež	
5	9. zvečer	735.9	7.6	sl. svzh.	oblačno	4.3 mm
6	7. zjutraj	738.7	7.4	sr. jvzh.	oblačno	
	2. popol.	739.3	8.6	sl. sever	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 8.5° in 7.3°, normale: 6.6° in 6.4°.

Nc. I. 283/00/1.

Razglas.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem naznanja, da se bo na prošnjo gospe **Amalijske Majdič iz Logatec**,

dne 13. novembra 1900.

ob 10. uri dopoldne na lici mesta vršila **prostovoljna dražba nekdanj Rusovih vinogradov v Hmelčcu in Plešivcu**, vložna št. 400, 401, 402, 403, 404, 405 in 406 katastralne občine Hmelčec in v poslopih se nahajajočih **pritiklin**, s pristavkom, da se bodo ista le za cenilo ali nad cenilom oddali, ter da vknjiženim upnikom ostanejo zastavne pravice, ne oziraje se na prodajalno ceno.

Dražbene pogoje smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri tem sodišču med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, oddelek I. dne 2. novembra 1900.

Svojo zahvalo

izrekava prav toplo vsem nama naklonjenim poznanim in nepoznanim p. n. odjemalcem, zlasti pa veleopoštvanemu ženstvu, katero zahteva o tako odločnostjo po vseh prodajalnicah najine testenine.

Z vsem spoštovanjem

Žnideršič & Valenčič.

Ilir. Bistrica, v oktobru 1900.

(880-28)

Dunajska borza

dne 5. novembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97.35
Skupni državni dolg v srebru	97.—
Avstrijska zlata renta	114.65
Avstrijska kronska renta 4%	98.35
Ogrska zlata renta 4%	114.80
Ogrska kronska renta 4%	90.35
Avstro-ogrsko bančne dolnice	169.00
Kreditne dolnice	663.75
London vista	240.50
Nemški drž. bankove sa 100 mark	117.55
30 mark	23.50
30 frankov	19.19
Italijanski bankovci	90.85
C. kr. cekini	11.38

Zahvala.

O smrti svoje predrage, nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Ivanke Tertnik, roj. Škofic

prejel sem prav iz svoje in njene ožje domovine največ prijavov sočutja in sožalja. Za vse izrekan vsem najtoplejšo zahvalo. Vsemogočni povrni blage sestre usmiljenki iz ljubljanske bolnice, da je moji preblagi lajšala zadnje dni življenja; prijateljicam in znankam rajne, da so jo prišle spremiti na zadnji poti, gospodom stanovskim tovarišem in mojim sošolcem, da so se odzvali povabilu k pogrebu pokojnice; gospej Mariji Terčovi pa posebej, da je prišla rajno celo obiskat, in da je po smrti njeni v svojem imenu priredila za pokojno sv. mašo v št. Peterske cerkvi. Bog povrni vsem! Predraga Ivanka pa naj v domačej zemlji počiva v miru!

V Celji, dne 4. novembra 1900.

Dr. Ivan Tertnik
c. kr. profesor.

(2278)

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah

HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

V Senožcah na Notranjskem se prodaja ali v najem dá pod ugodnimi pogoji

hiša

z gospodarskim poslopijem in dvoriščem, njiva od hiše 200 metrov oddaljena, ki meri 1 oral, in solastninske pravice.

Hiša leži v sredini trga, je jako priprava za trgovino in gostilno, v kateri se je ta obrt že nad 50 let izvrševala, in je v jako dobrem stanu.

Polovica kupnine lahko ostane na posestvu zastavno pravno zavarovana.

Natančnejša pojasnila daje **Fran Sbrizaj**, posestnik v Senožcah.

(2275)

Spretna šivilja

kakor tudi ena učenka se takoj sprejmeta za dlje časa (2276-1)
v **Študentovskih ulicah št. 13.**

Gos. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Fave di morti!

Štruce za Vseh svetih dan
Hâches-pâstete

se dobivajo vedno sveže (2235-5)

v **R. Kirbisch-a slaščičarni**
Kongresni trg, v Ljubljani.

Šivalne stroje

priznано najboljšega izdelka za rodbine in obrtnike priporoča

IVAN JAK

zaloga šivalnih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Ako se zahteva, pošljem cenike brezplačno in poštne prosto. (2075-5)

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo. (1933-8)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Velika vojaško-invalidska loterija v zlatu in srebru.

Žrebanje že v soboto!

Glavni dobiček **60.000 kron.**

v gotovem denarju 20%, manj.

(2051-14)

Invalidske srečke à 1 krono

priporoča: **J. C. MAYER** v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pism, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulantnejših pogojih. (1877-44)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdige.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.